SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z Młodej Polski **Grupa A**

Epoka w literaturze polskiej, lata 1890–1918

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 21

10 zadań, 21 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Jaki tytuł nosi rozdział powieści napisany w formie dziennika?

(A) „Ludzie”
(B) „Przyjdź”
(C) „Zwierzenia”
(D) „Smutek”

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Co powoduje malarię wśród mieszkańców okolic Cisów?

(A) Stojąca woda w stawach, sadzawkach i bagnistych terenach parkowych
(B) Kontakt z chorymi kuracjuszami przyjeżdżającymi z miast na leczenie
(C) Brudna woda pitna z miejskich studni zanieczyszczonych ściekami
(D) Praca w okolicznych kopalniach siarki i wdychanie trujących oparów

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Które elementy świadczą o tym, że „Ludzie bezdomni” są powieścią modernistyczną, a nie pozytywistyczną?

[A] Programowy obiektywizm i scjentyzm opisu
[B] Subiektywizm narracji — wewnętrzny monolog, mowa pozornie zależna, dziennik
[C] Obecność narratora wszechwiedzącego z wyraźną tezą ideową
[D] Luźna, epizodyczna kompozycja zamiast linearnej fabuły

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Połącz postacie z ich cechami lub rolami w powieści:

1. Korzecki	…	A. Dyrektor zakładu, ceniony lekarz, ale konserwatywny
2. Karbowski	…	B. Inżynier-filozofem z nerwicą, który popełnia samobójstwo
3. Doktor Węglichowski	…	C. Administrator Cisów, antykwariusz-samouk, majsterkowicz
4. Krzywosąd Chobrzański	…	D. Przystojny lekkoduch i karciarz, ukochany panny Natalii

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Upiór mówi, że ojcom weselników był (1) _____, a dziś przychodzi na wesele jako (2) _____. Chwali się też, że chodzi w (3) _____.

(1) wójt / sędzia / pan / kat
(2) marszałek / grajek / drużba / swat
(3) sukmanach / orderach / kajdanach / łachmanach

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Akt I jest nazywany (1) _____ — prezentuje rozmowy gości weselnych. Akt II jest (2) _____ — pojawiają się zjawy. Akt III rozgrywa się (3) _____ i kończy chocholim tańcem.

(1) mistycznym / realistycznym / onirycznym / tragicznym
(2) kronikarski / obyczajowy / komediowy / fantastyczny
(3) o północy / w południe / o zmierzchu / o świcie

Zadanie 7. (0–2 pkt)

> KSIĄDZ: Na chłopach się chcesz bogacić, / drzesz podwójny zysk. ŻYD: Chce dobrodzij na nich stracić, / karczmę oddam. CZEPIEC: Bo drzecie skórę aż miło.

Na podstawie scen XXVIII–XXIX aktu I wyjaśnij, jaki obraz stosunków ekonomicznych na wsi pokazuje spór Księdza, karczmarza i Czepca.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

> JASIEK: Zdobyłem se pawich piór, / nastroiłem pawich piór: / pawie pióra ładne, / pawie pióra kradnę: / postawie se pański dwór! // Zdobędę se pański dwór, / wywlekę se złoty wór: / złoty wór wysypie / ludziskom przed ślipie: / nakupie se pawich piór!

Wyjaśnij sens piosenki Jaśka z końca aktu I i wskaż jej związek z zakończeniem dramatu.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Jaką funkcję pełni w odczycie Judyma opowieść o nocy spędzonej w Château-Rouge?

Wyjaśnij, czym jest Château-Rouge, co tam widział Judym i jak to doświadczenie wpłynęło na jego poglądy.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

> „Wróci na zwiesnę, to im naznosi w torebeczkach, a to i cukru, a to i harbaty, a to i grosza coś niecoś; zaraz ją będą miłowały, każą spać w łóżku, pod pierzyną, robić nie dadzą”

Co mówi o stosunku wsi do starych i biednych wypowiedź Jagustynki o krewniakach Agaty?

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/mloda-polska

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z Młodej Polski **Grupa B**

Epoka w literaturze polskiej, lata 1890–1918

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 21

10 zadań, 21 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Kim z zawodu jest Korzecki?

(A) Inżynierem
(B) Prawnikiem
(C) Lekarzem
(D) Pisarzem

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Jaka idea dominowała w Młodej Polsce?

(A) realizm
(B) sztuka dla sztuki
(C) rozum i nauka
(D) praca organiczna

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–1 pkt)

Które stwierdzenia o tytule powieści „Ludzie bezdomni" są trafne?

[A] Tytuł ma znaczenie metaforyczne — bezdomny jest też Judym, wyrzekający się domu dla idei
[B] Tytuł nawiązuje do biblijnego motywu wygnania z raju
[C] Tytuł zapożyczył Żeromski z powieści Prusa o tej samej nazwie
[D] Tytuł ma też znaczenie dosłowne — odnosi się m.in. do nędzarzy z paryskiej noclegowni Château-Rouge

Zaznacz wszystkie poprawne odpowiedzi.

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Które dzieła sztuki pełnią funkcję symboli w powieści „Ludzie bezdomni"?

1. „Ubogi rybak" Puvis de Chavannes'a	...	A. Nędza, krzywda społeczna
2. Kwiat tuberozy	...	B. Piękno, miłość, harmonia
3. Rozdarta sosna	...	C. Wewnętrzne rozdarcie Judyma
4. Wenus z Milo	...	D. Bezużyteczne piękno (Karbowski)

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Chór diabłów woła do Hetmana: panie (1) _____. Hetman wykrzykuje: sursum corda, wiwat (2) _____. Ulgę przynosi mu tylko to, że ktoś po cichu wypowie imię (3) _____.

(1) Potocki / Kossakowski / Branecki / Rzewuski
(2) Car / Sejm / Polska / Król
(3) Maryja / Wernyhora / Jezus / Polska

Zadanie 6. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Brat Tomasza Judyma nazywa się (1) _____ i pracuje w (2) _____. Żona brata Tomasza pracuje w fabryce (3) _____.

(1) Józef / Wacław / Wiktor / Antoni
(2) garbarni / drukarni / cukrowni / stalowni
(3) guzików / zapałek / rękawiczek / cygar

Zadanie 7. (0–2 pkt)

> PAN MŁODY: Narodowy chłopski strój. ŻYD: No, pan się narodowo bałamuci, / panu wolno — a to ładny krój — / to już było.

Na podstawie rozmowy Pana Młodego z Żydem (akt I, sc. XVII) wyjaśnij, jak Żyd ocenia chłopski strój Pana Młodego.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, czym jest psychizacja pejzażu i podaj przykład z powieści „Ludzie bezdomni".

Zadanie 9. (0–2 pkt)

> RACHEL: No a cóż ten serdeczny żal / i ta na moim czole chmura — ? POETA: A od czegóż jest literatura ? / to wejdzie w sztukę RACHEL: A moja muzyka / serca — prawie miłość do pana / najszczersza — — ? POETA: Ta będzie najszczerzej oddana, / co do wiersza.

Co rozmowa Poety z Rachel w scenie VI aktu III mówi o stosunku Poety do uczuć?

Zadanie 10. (0–2 pkt)

> MARYSIA: Że ci sie będzie cnieło / bez tatusia, bez nos, / bez tych płotów, bez ogroda; / że choć sie chłopem uciesys, / jesce tu płacząca przylecis PANNA MŁODA: Mało szkoda, krótki żal.

Wyjaśnij, przed czym Marysia ostrzega siostrę w scenie XIV aktu III i jak Panna Młoda na to odpowiada.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/mloda-polska

Sprawdzian z Młodej Polski

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **A**

3. (1 pkt) **B, D**

4. (4 pkt) **1–B, 2–D, 3–A, 4–C** — po 1 pkt za parę

5. (3 pkt) **(1) kat; (2) swat; (3) orderach** — po 1 pkt za lukę

6. (3 pkt) **(1) realistycznym; (2) fantastyczny; (3) o świcie** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Wieś nie jest tu sielanką. Czepiec ma dług u karczmarza, karczmarz dzierżawi karczmę od Księdza i nie chce zapłacić czynszu, dopóki Czepiec nie odda pieniędzy. Wszyscy są powiązani długami i wzajemnie oskarżają się o obdzieranie ze skóry. Wesele tylko na chwilę przesłania te interesy i wrogość.
Punktacja: Wskazanie zależności finansowej: chłop jest dłużnikiem karczmarza, karczmarz płaci czynsz Księdzu (łańcuch długów) — 1 pkt. Wniosek: każdy oskarża innych o wyzysk, a wiejska „zgoda" na weselu kryje konflikty interesów (pieniądz, wódka, dług) — 1 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Piosenka jest błędnym kołem: pawie pióra mają dać pański dwór, a złoto z dworu ma posłużyć do kupienia kolejnych piór. Liczy się ozdoba i pozór bogactwa, nie sens. W akcie III Jasiek wraca po czapkę z pawim piórem i przez to gubi złoty róg — próżność przesłania mu zadanie.
Punktacja: Wyjaśnienie, że pawie pióra oznaczają strojenie się, pozór, próżność i marzenie o awansie (dwór, złoto) — 1 pkt. Powiązanie z finałem: Jasiek gubi złoty róg, schylając się po czapkę z pawimi piórami — ozdoba wygrywa z misją — 1 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Château-Rouge to paryska noclegownia dla nędzarzy, w której Judym spędził jedną dobę. Widział tam setki biedaków śpiących na podłodze, prostytutki, zbieraczy niedopałków — najniższą warstwę społeczeństwa. To doświadczenie bezpośredniego kontaktu z nędzą stało się fundamentem jego przekonań o obowiązku lekarzy wobec biedoty i materiałem do odczytu u Czerniszów.
Punktacja: 1 pkt: wyjaśnienie czym jest Château-Rouge (paryska noclegownia dla nędzarzy) i co tam widział Judym. 2 pkt: + wyjaśnienie jak to doświadczenie ukształtowało jego przekonania o obowiązku lekarzy wobec biedoty i stało się podstawą odczytu u Czerniszów.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Jagustynka szydzi, że krewni kochają Agatę tylko wtedy, gdy wraca z żebrów z cukrem, herbatą i groszem — wtedy każą jej spać pod pierzyną. Jesienią, gdy nie ma już z niej pożytku, „la niej miejsca nie ma w sieni ani we chliwie". Pokazuje to, że na wsi wartość człowieka mierzy się pożytkiem i majątkiem, a starych i biednych traktuje się bezwzględnie. Jagustynka, choć zjadliwa, trafnie odsłania tę prawdę.
Punktacja: Wyjaśnienie: krewni cenią Agatę tylko wtedy, gdy przynosi zyski — gdy ma grosz, są czuli; jesienią nie ma dla niej miejsca nawet w sieni (1 pkt); wniosek: bezwzględność i interesowność stosunków rodzinnych na wsi, w której o wartości człowieka decyduje to, co posiada lub zarobi; Jagustynka jako cyniczny, ale trafny komentator (1 pkt).

Grupa B

1. (1 pkt) **A**

2. (1 pkt) **B**

3. (1 pkt) **A, D**

4. (4 pkt) **1–A, 2–D, 3–C, 4–B** — po 1 pkt za parę

5. (3 pkt) **(1) Branecki; (2) Car; (3) Jezus** — po 1 pkt za lukę

6. (3 pkt) **(1) Wiktor; (2) stalowni; (3) cygar** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Żyd patrzy trzeźwo: dla niego chłopski strój Pana Młodego to kostium, w którym pan się bawi. Pyta nawet, czy jutro go zrzuci, i przypomina, że taka moda już kiedyś była. Pokazuje w ten sposób, że fascynacja wsią jest u inteligenta powierzchowna — to przebranie, nie przemiana.
Punktacja: Wyjaśnienie oceny: Żyd widzi w stroju przebranie, modę i chwilową zabawę pana (bałamucenie się), coś, co pan jutro zrzuci — 1 pkt. Powiązanie z krytyką chłopomanii: przebranie nie czyni z inteligenta chłopa, a moda już była i minęła — 1 pkt.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Psychizacja pejzażu to technika narracyjna, w której opisy przyrody odzwierciedlają stan psychiczny bohatera. Przykładem jest rozdział „Smutek" — jesienny park ze spadającymi liśćmi, chłodem i ciszą oddaje wewnętrzny smutek Judyma po nieudanym odczycie. Kolejny przykład to rozdział „Przyjdź" — wiosenna przyroda z kwitnącymi krzewami wyraża radość i tęsknotę miłosną.
Punktacja: 1 pkt: poprawna definicja psychizacji pejzażu (opisy przyrody odzwierciedlające stan psychiczny bohatera). 2 pkt: + konkretny przykład z Ludzi bezdomnych (np. jesienny park w rozdziale Smutek = smutek Judyma po odczycie; wiosenna przyroda w rozdziale Przyjdź = nadzieja i tęsknota miłosna).

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Rachel wyznaje prawie miłość i smutek, a Poeta odpowiada, że wszystko to wejdzie do literatury — jako sonet, liryka albo felieton. Nie odwzajemnia uczucia, tylko zamienia je w temat. Pokazuje to postawę estety, dla którego życie jest materiałem dla sztuki, a nie czymś, co trzeba przeżyć naprawdę.
Punktacja: Wskazanie, że Poeta traktuje cudze (i własne) uczucia jako materiał literacki, estetyzuje przeżycie zamiast je przeżyć — 1 pkt. Ocena: dystans, chłód, postawa estety/dekadenta; uczucie Rachel zostaje sprowadzone do tematu wiersza — 1 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Marysia przewiduje, że Jagusia jako żona pana znajdzie się w obcym środowisku i będzie tęsknić za ojcem, siostrami i rodzinną zagrodą, bo tu zostanie jej dusza. Panna Młoda zbywa to krótko: Mało szkoda, krótki żal — nie przejmuje się i cieszy się małżeństwem.
Punktacja: Treść ostrzeżenia: po ślubie z panem siostra będzie tęsknić za domem, rodziną i wsią, będzie samotna w obcym świecie — 1 pkt. Reakcja Panny Młodej: lekceważy żal, jest pewna swojego wyboru — 1 pkt.

Skala ocen (orientacyjna, 21 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	19–21 pkt
dobry (4)	16–18 pkt
dostateczny (3)	11–15 pkt
dopuszczający (2)	7–10 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/mloda-polska**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.